

СЛОВЕСНІ ІНСТРУКЦІЇ ЯК ФАКТОР МОДЕЛЮВАННЯ РУХОВИХ ДІЙ У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ШКОЛЯРІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ

Володимир ПРИСТИНСЬКИЙ, Валерій ГРИГОРЕНКО

Слов'янський державний педагогічний університет

Мета дослідження полягає у визначенні ефективних факторів оптимізації якості корекційного навчання руховим діям школярів із порушенням зору.

Завдання дослідження:

1. Аналіз і узагальнення даних літературних джерел з проблеми фізичної реабілітації школярів з вадами зору;
2. Розробка програми корекційного навчання для учнів молодшого шкільного віку на засадах оцінно-контрольних дій.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел та медичної документації; педагогічні спостереження; соціологічне опитування; контрольні вправи для визначення точності рухів; педагогічний експеримент.

Анотація. Проведене дослідження свідчить про необхідність добору засобів і методів формування оцінно-контрольних дій з метою розвитку точності рухів у сліпих учнів 1-4 класів, оскільки вони є основними біодинамічними факторами, на яких базується якість виконання фізичних вправ різноманітної форми і змісту.

Ключові слова: учні з порушенням зору, оцінно-контрольні дії, словесні інструкції, сенсорні корекції, компенсаторні механізми.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз й узагальнення теоретичних положень та даних експериментальних досліджень, які знайшли відображення в роботах В.Г. Григоренка, В.М. Пристинського, 1991 – 1994; І.С. Моргуліса, 1983; Н.Г. Байкіної, Я.В. Крет, 2005; Б.В. Сермеєва, 1987; С. Miller, 1969; N. Topaka, 1974 та інших авторів свідчать, що розвиток точності рухів є одним з важливих факторів у розв'язанні проблеми оптимізації процесу фізичної та соціальної реабілітації дітей з порушенням функцій зору [1-10].

Однією з недостатньо вирішених раніше частин даної проблеми, на наш погляд, є поглиблення розуміння того, що достатньо ефективним фактором оптимізації корекційного навчання точності рухів у сліпих школярів 1–4 класів слід вважати використання оцінно-контрольних дій (ОКД). В даному аспекті доцільним було б визначення рівня дії сенсорних корекцій, на засадах чого започатковується формування компенсаторних механізмів.

Відомо, що з усієї великої кількості рухів можливо виділити найбільш прості (елементарні), які приймають участь у побудові складних координованих актів. На думку одного з засновників теорії управління рухами М.О. Бернштейна, не існує і не може бути таких рухів, з яких як з цеглин, спонтанно склався б рух “високого рівня”. Але процес замкнення, з так би мовити, рецепторики на ефекторику в межах функціонально-пропріоцептивного кільця, процеси координаційної зашифровки імпульсів протікають у низових рівнях реалізації більш високого рівня. Саме таким принциповим положенням пояснюється те, що чим більшою кількістю рухових умінь і навичок володіє людина, тим на більш якісному рівні вона засвоює нові рухові дії, тим вище рівень її сенсорного забезпечення, тим більш ефективним буде навчання і надбання життєво важливих знань, умінь і навичок.

Цим, на наш погляд, і визначається актуальність проведеного дослідження

Мета дослідження: визначити рівень розвитку точності елементарних рухів та ефективних факторів щодо оптимізації корекційного навчання дітей молодшого шкільного віку з порушенням зору.

Завдання дослідження: Досягнення поставленої мети було реалізовано на засадах розв'язання наступних завдань:

1. Аналіз і узагальнення даних літературних джерел з проблеми фізичної реабілітації школярів з порушенням зору.

2. Розробка програми корекційного навчання для учнів спеціалізованої школи-інтернату на засадах використання оцінно-контрольних дій.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел і медичної документації щодо сутності проблеми корекції рухової підготовленості сліпих дітей; педагогічні спостереження; соціологічне опитування; контрольні вправи для визначення рівня розвитку точності елементарних рухів; педагогічний експеримент.

Результати дослідження та їх обговорення. В основу розробки експериментальної програми було покладено вірогідність того, що наскільки сліпа дитина володіє елементарними рухами, залежатиме успішність оволодіння нею більш складними руховими діями, вдосконалення рухової орієнтації, темпи формування елементарних оцінно-контрольних дій.

Започатковуючи навчання, насамперед було вирішено з'ясувати, які ж компенсаторні механізми сенсорного забезпечення рухової діяльності наявні у школярів, тобто реальний рівень їх сформованості. Слід зауважити, що в тифлопедагогіці, фізичній реабілітації достатньо відомим і закономірним є положення, що одним із компенсаторних механізмів сенсорного забезпечення будь-якої діяльності сліпих є мовленнєвий аналізатор, а засобом стимуляції, активізації й корекції діяльності виступає мова. У зв'язку з цим, було висунуто припущення про те, що коли йдеться про рухову діяльність в галузі фізичного виховання і спорту, то ефективним засобом корекції може виступати професійне мовлення, тобто спортивно-термінологічний словник, як то: словесні інструкції щодо вихідних положень у виконанні вправ, назви рухів, тощо.

До участі в педагогічному експерименті було залучено 84 учнів 1–4 класів спеціалізованої школи-інтернату №1 для дітей з порушенням зору (м. Слов'янська, Донецької обл.). Дослідження проводилось в два етапи. На першому етапі було визначено рівень знань школярами назв основних положень, із яких складаються елементарні рухи та їх термінологія. Визначення названих аспектів було обумовлено насамперед тим фундаментальним для тифлопедагогіки, тифлопсихології, фізичної реабілітації положенням, що мова є потужним джерелом компенсації сліпоти, самоаналізу якості рухової сфери. І від того, наскільки сліпа дитина володіє мовою, значною мірою залежить як вона уявляє образ конкретного руху. А отже, і наскільки учень з порушенням зору підготовлений до виконання заданого руху, моделювання його структури на інформаційному рівні.

Було встановлено, що в 1 класі сліпі діти без контурного зору можуть назвати, в середньому лише 4,8% основних положень та елементарних рухів, що передбачені навчальною програмою; в 2 класі – 6,5%; в 3 класі – 7,8%; в 4 класі – 8,5%. Аналізуючи рівень знань термінології, тобто більш специфічно скорочене позначення завданих положень і елементарних рухів, було отримано ще більш низькі показники, які становили в середньому 1,2%; 1,8%; 4,1% та 5,4% відповідно. Дещо більш високі показники було зафіксовано у школярів з залишковим контурним зором, а саме: перший клас – 5,5% (за термінологією – 1,4%); другий клас – 6,8% (за термінологією – 1,7%); третій клас – 9,5% (за термінологією – 5,1%); четвертий клас – 11,1% (за термінологією – 7,0%). Отже, очевидно, що при такому рівні розуміння назв основних положень та елементарних рухів мова не може в достатній мірі виконувати компенсаторну функцію, що значно ускладнює ефективність формування оцінно-контрольних дій за точністю рухів.

Крім того, педагогічні спостереження та опитування вихователів і вчителів фізичної культури, дозволили з'ясувати, що запас знань основних положень та елементарних рухів фактично не збільшується в учнів середніх і старших класів. Уявлення вихідних положень, з яких виконуються завдані рухи (стійки, присід, напівприсід, положення лежачи, тощо) відбувається із значними помилками. В тематичному словникові термінів у дітей явно недостатньо назв положень рук і рухів руками, вони майже не можуть дати аналіз рухових дій що виконують, а тому припускаються великої кількості помилок, не мають чіткого уявлення про біомеханічну структуру виконуваних рухів.

З метою встановлення того, наскільки відповідає знання словникового позначення основних положень та елементарних рухів перцептивним образам, учням було запропоновано вико-

нання на тлі градуйованого екрану тих найпростіших рухів руками, термінологічні назви яких вони добре засвоїли: “руки в сторони”, “руки вперед”, “руки догори”, тощо. Отримані результати наведені в таблиці й свідчать про те, що не дивлячись на знання слів-термів, якість виконання навіть таких елементарних рухів (положень) виявилась достатньо низькою.

Таблиця

Точність виконання сліпими школярами основних положень рук за засвоєними термінологічними назвами (помилки, %)

Учні молодшого шкільного віку	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
	Помилки			
Сліпі без контурного зору	28,5	24,9	22,8	20,3
Сліпі із залишковим контурним зором	19,3	18,7	12,9	11,5

Наступний етап роботи передбачав дослідження, спрямоване на визначення ефективності впливу традиційних методів навчання елементарним руховим діям, які використовуються в сучасній практиці шкіл-інтернатів для дітей з порушенням зору. Перевірялась ефективність таких методів формування рухових дій, як-то: демонстрація (показ) рухів учителем, відтворення рухових дій учнями (“пасивне супроводження”), комбінований (поєднання словесних інструкцій і показу).

Отримані результати дозволяють констатувати, що жоден з методів не забезпечує дитині достатньої інформації для створення якісної орієнтувальної основи дій. Найбільш низькі показники було зафіксовано у школярів при виконанні дій за словесними інструкціями. Так, точність виконання основних положень рук за словесною інструкцією дітьми без контурного зору була нижчою, ніж при пасивному проведенні на 3,4%; ніг – на 3,9%. Деяко більш високі показники було зафіксовано при комбінованому використанні методів слова і показу положень вчителем. Так, якщо порівняти значення відхилень при виконанні елементарних рухів руками тільки на основі показу з поясненням, то в учнів без контурного зору позитивні зміни в першому класі становили в середньому 4,0%; у другому – 5,2%; у третьому – 7,7%; у четвертому – 11,2%. Але, навіть простий супровід показу словесним описом сприяв більш усвідомленому і глибокому засвоєнню. Не дивлячись на те, що комбінований метод слід вважати більш ефективним за інші, але й він залишається ще недостатньо дієвим.

У зв'язку з цим, причинами такого становища, на наш погляд, є наступне. По-перше, сам спосіб показу ще не забезпечує сліпу дитину достатньо якісною інформацією. Так, не всі позиції є зручними для дотикового сприйняття. Для того, наприклад, щоб учень ознайомився з положенням “руки догори”, вчителю необхідно стати на коліна, або ж дитину поставити на стілець. Для дотикового сприйняття, як відомо, необхідно значно більше часу, ніж для зорового. Крім того, деякі положення дитині достатньо складно утримувати тривалий час. Якщо враховувати, що у класі достатньо велика кількість учнів, то вчитель буде здебільшого виконувати функцію демонстратора (правильний же показ з використанням помічників – інших учнів, в цьому віці є складним). Як показали спостереження, достатньо велика кількість дітей соромляться тривалий час “оглядати” положення, що демонструє вчитель. По-друге, встановлено, що словесний опис у тій загальній формі, в якій він використовується сьогодні на практиці, є недостатньо систематизованим, не в достатній мірі базується на використанні спеціального словника і термінології та сприяє ефективному впливу на процес оволодіння положеннями (елементарними рухами), що ускладнює просторову орієнтацію, формування дій контролю та оцінки.

Крім того, слід вважати на те, що фаза концентрації збуджувально-гальмівних процесів характеризується утворенням рухового динамічного стереотипу. Це здійснюється, з одного боку, на основі розвитку і зміцнення диференційованого гальмування, а з другого – за рахунок просто-

рової і часової концентрації процесу збудження. Руховий динамічний стереотип, який сформувався протягом цієї фази, є достатньо лабільним і легко руйнівним. Тому слід вважати на недопустимість довготривалої перерви в корекційно-виховних заняттях. У фазі автоматизації – руховий динамічний стереотип стабілізується, формується стійкість рухової навички. У зв'язку з цим, врахування складної структури дефекту зору, зон фізичного і психічного розвитку, системи загальних і спеціальних принципів фізичної реабілітації, теорії і методики фізичного виховання стало підґрунтям для розробки авторської програми.

Для з'ясування рівня сформованості оцінно-контрольних дій за точністю виконання рухів нами була використана модифікована методика В.Г. Григоренка, Б.Г. Шеремета, В.М. Пристинського [3], за допомогою якої з'ясовувалась здатність школярів оцінювати просторові, часові й силові характеристики рухів. Отримані на констатуючому етапі дослідження дані стали вихідним тлом для розробки програми формування оцінно-контрольних дій у сліпих дітей на уроках фізичної культури. В ході дослідження було підтверджено положення, що одноразове виконання рухів не сприяє достатньому розвитку точності. Необхідне багаторазове повторення вправи, щоб домогтися відносно точного відтворення рухів сліпими дітьми. Натомість, науково обґрунтованих рекомендацій щодо дозування таких вправ для розвитку точності рухів у сліпих молодшого шкільного віку недостатньо.

У зв'язку з цим, для визначення оптимального обсягу впливу під час вправ на точність з використанням оцінно-контрольних дій, учням пропонувалось багаторазове (25–30 разів) виконання спеціальних завдань на точне відтворення рухів у просторі, в часі та за ступенем м'язового напруження (наприклад, багаторазове відведення руки до заданого кута).

Формування оцінно-контрольних дій відбувалось на засадах реалізації логічно пов'язаних етапів. На першому етапі будь-яка інформація про міру величини допущеної помилки була відсутня. На другому етапі було розроблено термінологічний словник елементарних рухів і положень, якими супроводжувалось виконання кожного завдання, а вчителем здійснювалась узагальнена словесна корекція. На третьому етапі, окрім інформації про кількісну міру величини помилки, учень сам перевіряв наскільки техніка виконання фізичної вправи відповідає загальноприйнятій структурі за наступною схемою:

а) словесне пояснення завдання (термінологічний словник);

б) “відчуття” руху з демонстрацією еталонного виконання (наприклад, для визначення здібностей сліпих дітей оцінювати точність рухів у просторі передбачалось відведення кінцівок у суглобах при визначеній амплітуді в 45° на вертикальному кінеманометрі. Учнем у трьох спробах виконувалось відведення телескопічного важеля на 45° до обмежника);

в) відразу після “відчуття” учням пропонувалось 5 разів відтворити рух або положення. Після кожного виконання фіксувалась міра допущеної помилки. Вважалось, що чим меншою буде величина помилки, тим вищим рівень ОКД при виконанні завдань рухів.

Аналіз отриманих результатів свідчить, що учні 7–10 років (з повною втратою зору та із залишковим зором) при оцінці просторових характеристик рухових дій допускали помилки, що становили у сліпих хлопчаків в середньому 31,3%, у дівчат – 34,1%; а у дітей із залишковим зором – відповідно 28,5% та 31,1%.

На основі порівняння результатів проведеного дослідження було встановлено, що при оцінці своїх рухів у просторі різниця в показниках допущених помилок у хлопчаків та дівчат є незначною. Порівняння ж результатів, що характеризують здібності оцінювати рухи у просторі у сліпих дітей 1–4 класів з повною втратою зору або із залишковим зором та здорових дітей показує про значні їх якісні і кількісні відмінності.

Наведені дані свідчать про те, що зоровий контроль за рухами у дітей із залишковим зором дозволяє їм точніше виконувати завдані рухи у просторі. Зауважимо, що вікова динаміка темпів розвитку точності рухів у просторі в дітей з залишковим зором дещо наближається до показників сліпих, що дозволяє передбачати схожість механізмів формування ОКД і при оцінці точності рухів у просторі сліпі і діти з залишковим зором більше орієнтуються на пропріоцептивну чутливість. При аналізі здатності школярів до оцінки часового параметру рухів було встановлено, що у дітей з повною втратою зору показники були дещо вищими.

Одержані результати, на нашу думку, слід пояснювати тим, що тотально сліпі діти при виконанні тестових завдань здійснювали оцінно-контрольні дії за рахунок аналізаторів пропріоцептивної чутливості й рухової пам'яті. Тоді як інші діти використовували також інформацію від зорового аналізатора, який (про що згадувалось вище) є найбільш досконалим в управлінні рухами у просторі. Натомість, попередні дослідження [3] щодо управління рухами у старшокласників показали, що на вищих стадіях формування рухової навички, яка характеризується високою точністю рухів, досягається за рахунок її автоматизації. Аналогічними механізмами автоматизації навичок щодо формування ОКД в учнів молодшого шкільного віку можна пояснити і той факт, що тотально сліпі здатні виконувати рухи з точністю, яка наближається до показників здорових дітей, але сам процес оволодіння точними рухами залишається більш довготривалим і специфічним.

Окрему групу обстежених дітей становили школярі, які мали залишковий зір. Майже за всіма показниками сформованості оцінно-контрольних дій вони посідали проміжне положення. Дані учні орієнтувалися здебільшого на зоровий самоконтроль і деякою мірою – на м'язовий. Тому, при оцінці нескладних просторових орієнтацій, вони показували більш високі результати. Однак, під час ускладнення зорового сприйняття (зав'язані очі), їхні показники в окремих вправах були нижчими ніж у тотально сліпих.

Отже, результати констатуючого етапу дослідження дали змогу припустити, що вміння контролювати точність своїх рухів тотально сліпих і дітей із залишковим зором формуються за однаковими закономірностями. Водночас мала місце якісна своєрідність, яка полягала в тому, що сліпі діти здійснювали ОКД за рахунок аналізу суглобної і м'язової рецепції, що вимагало також цілеспрямованої свідомості на їх інтерпретацію. Тоді, як ОКД у дітей із залишковим зором здійснювались переважно за участю пропріорецепторів. Здатність до ОКД на основі аналізу тільки пропріорецептивної чутливості формується більш повільними темпами та без цілеспрямованої підготовки не досягає рівня ОКД за точністю рухів.

Вивчаючи рівень розвитку здібностей оцінювати просторові, силові й часові параметри, ми також звернули увагу на темпи формування умінь точно виконувати конкретні рухові дії (ходьба, стрибки, метання), які включали всі три параметри, що характеризують точність руху. Означені вміння мають життєво важливе значення і входять до програми з фізичної культури у всіх класах шкіл-інтернатів для дітей з вадами зору. Ми вважали, що при виконанні таких вправ труднощі у розвитку оцінно-контрольних дій за якістю рухів можуть відбитися на формуванні життєво важливих рухових умінь і навичок.

Було встановлено, що динаміка ОКД у сліпих школярів 7–8 років пов'язана із включенням у компенсаторні механізми вищих пізнавальних процесів. Тобто пов'язана з морфофункціональними особливостями учнів і темпами розвитку здатності аналізувати сприйняття, що надходять від їх власного тіла. Ми припустили, що збільшення відсотку точності виконання рухів у молодшому шкільному віці пояснюється істотною підвищеною їх активністю, а також спроможністю засвоювати значну кількість нових рухів, пластичністю їх нервової системи.

Отже, основою для природного формування ОКД при виконанні точних рухів у просторі, в часі й за ступенем м'язових зусиль виступає здатність аналізаторних систем функціонувати комплексно (вдосконалення функцій центральної нервової системи, накопичений руховий досвід, розвиток вищих пізнавальних процесів). Низький рівень сенсорного забезпечення погіршує умови і темпи формування ОКД, уповільнюючи їх утворення і вдосконалення, створює дефіцит рухів у сліпих.

Відсутність або недостатність зорового контролю при просторовому аналізі рухів відбивається на збільшенні помилок в 2,2 рази, а при оцінці м'язових напружень – в 3,1 рази у порівнянні зі здоровими дітьми. Отже, в процесі формування навичок точно оцінювати свої дії сліпі діти повинні використовувати дещо адаптовані до цього види контролю, в основі яких повинно виступати заміщення дії інших збережених аналізаторів (слухових, рухових, тактильних). Проте, забезпечення такого підходу не можливе лише на сенсорно-руховій основі. Сліпі діти повинні навчитися аналізувати свої дії за якістю їх виконання та порівнювати з завданням еталоном. А це, вже вимагає включення до самооцінки прояву розумових процесів, моделювання їх на ін формаційному рівні.

Аналіз стану рухової сфери дітей із залишковим зором дає можливість констатувати, що опора на залишковий зір надає оцінці рухів за всіма трьома параметрами більш конструктивного характеру та створює достатньо оптимальні умови для формування адекватних оцінно-контроль-

них дій. Тотально сліпі учні мають більш низькі показники ОКД в оцінці рухів, що пояснюється недостатнім розвитком таких компенсаторних механізмів, як: зіставлення в розумовому плані уявлень про виконуваний рух; неможливість знаходження зорової інформації під час виконання рухових дій, тощо.

Здається важливим відмітити, що під час проведення уроків фізичної культури, а також при проведенні ігор на свіжому повітрі вчителі не приділяють належної уваги формуванню ОКД. Обсяг вправ, спрямованих на розвиток точності рухів, в розділах шкільної програми є необґрунтовано обмеженим. Для активізації даного процесу слід більш широко використовувати спеціально розроблені методики корекційного навчання, які включали б формування у дітей навичок оцінювати і контролювати свої рухи на основі аналізу власних вражень, одержаних від м'язів та співвідносити їх з еталонним виконанням.

Висновки

Проведене дослідження свідчить про необхідність добору засобів і методів формування оцінно-контрольних дій з метою розвитку точності рухів у сліпих школярів 1–4 класів, оскільки вони є основними біодинамічними факторами, на яких базується якість виконання фізичних вправ різної форми і змісту.

Ефективним фактором оптимізації якості корекційного навчання рухових дій школярів з порушенням зору слід вважати резервний розвиток точності рухів й оцінно-контрольних дій, оскільки традиційні методи навчання не в повній мірі відповідають їх можливостям та не забезпечують достатньої якості.

Перспективами розвідок у даному напрямі можуть бути дослідження, спрямовані на:

- виявлення можливостей актуалізації та цілеспрямованого розвитку мовлення, а також розробка словника спеціальних термінів;
- вивчення можливостей застосування спеціальних засобів наочної інформації, що розраховані на дотикове сприйняття тотально сліпими та дотикове і зорове – сліпими із залишковим контурним зором;
- дослідження вікових особливостей формування точності рухів і оцінно-контрольних дій та визначення їх позиції в організації ефективної педагогічної системи корекційного навчання руховим діям.

Література

1. Бровченко Л. Взаємозв'язок між порушеннями функцій зорового аналізатора і постановою у слабозорих дітей молодшого шкільного віку // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 10. – Т. 4. – Львів: НВФ «Українські технології», 2006. – С. 141 – 144.
2. Григоренко В.Г. Педагогические основы физической реабилитации инвалидов с нарушениями функций спинного мозга. – М.: Советский спорт, 1991. – 192 с.
3. Григоренко В.Г., Пристинський В.М. Оптимізація індивідуально-диференційованого підходу до дітей з глибокими порушеннями зору в умовах корекційного навчання рухових дій професійно-побутового змісту // Інтеграція аномальної дитини в сучасній системі соціальних відносин. – К.: Знання, 1994. – С. 22 – 26.
4. Данків А. Фізичний розвиток молодших школярів з вадами зору // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 9. – Т. 2. – Львів: НВФ «Українські технології», 2005. – С. 143 – 145.
5. Крет Я.В., Байкіна Н.Г. Діагностика і корекція психомоторного розвитку осіб із порушенням зору: Навч. посібник. – Запоріжжя: ЗНУ, 2005. – 396 с.
6. Моргулис И.С. Трудовая реабилитация инвалидов по зрению. – К.: Радянська школа, 1983. – 155 с.
7. Ремажєвська В.М., Раницький Ю.М. Лікувальна фізкультура при порушеннях опорно-рухового апарату у дітей з вадами зору. – Львів, 2004. – 92 с.
8. Сермеев Б.В. Физическое воспитание детей с нарушением зрения. – К.: Здоров'я, 1987. – 112 с.
9. Miller C. Conservation in blind children. Education of Visually Handicapped Child. – 1969. – 245 p.
10. Tonaka N. Games for the blind children. – Tokyo, 1974. – P. 34.

СЛОВЕСНЫЕ ИНСТРУКЦИИ КАК ФАКТОР МОДЕЛИРОВАНИЯ ДВИГАТЕЛЬНЫХ ДЕЙСТВИЙ В ФИЗИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ ШКОЛЬНИКОВ С НАРУШЕНИЕМ ЗРЕНИЯ

Владимир ПРИСТИНСКИЙ, Валерий ГРИГОРЕНКО

Славянский государственный педагогический университет

Цель исследования состоит в определении эффективных факторов оптимизации качества коррекционного обучения двигательным действиям школьников с нарушением зрения.

Задачи исследования:

1. Анализ и обобщение данных литературных источников по проблеме физической реабилитации школьников с нарушением зрения;
2. Разработка программы коррекционного обучения для учащихся младшего школьного возраста на основе оценочно-контрольных действий.

Методы исследования: анализ литературных источников и медицинской документации; педагогические наблюдения; социологический опрос; контрольные упражнения для определения точности движений; педагогический эксперимент.

Аннотация. Проведенное исследование свидетельствует о необходимости подбора средств и методов формирования оценочно-контрольных действий с целью развития точности движений у слепых учащихся 1-4 классов, так как они являются основными биодинамическими факторами, на которых базируется качество выполнения физических упражнений различной формы и содержания.

Ключевые слова: учащиеся с нарушением зрения, оценочно-контрольные действия, словесные инструкции, сенсорные коррекции, компенсаторные механизмы.

VERBAL INSTRUCTIONS AS THE FACTOR OF MODELING OF IMPELLENT ACTIONS IN PHYSICAL REHABILITATION OF SCHOOLBOYS WITH INFRINGEMENT OF SIGHT

Volodymyr PRYSTYNSKYI, Valery GRYGORENKO

Slavyansk State Pedagogical University

Aim of the research to define the effective factors of quality optimization of correctional training to impellent actions of schoolboys with infringement of sight.

Tasks of research:

1. The analysis and generalization of the given references on a problem of physical rehabilitation of schoolboys with infringement of sight;
2. Development of the program of correctional training for pupils of younger school age on the basis of estimated-control actions.

Methods of the research: the analysis of literature sources and the medical documentation; pedagogical observation; sociological survey; control exercises for the definition of movements accuracy; pedagogical experiment.

Abstract. Conducted research testifies the necessity the means selection and methods of formation of estimated-control actions with the purpose of development of accurate movements of blind peoples 1-4 classes as they are the basic biodynamic factors on which the quality of performance of physical exercises of the various forms and the maintenance is based.

Key words: pupils with infringement of sight, estimated-control actions, verbal instructions, touch corrections, replacing mechanisms.